

21. gada-gahjums.

Mahja ar preeftuſchans
par pati:
par gadu 1 rub. 60 lop.
pufgadu 85 .

Mahja bei preeftuſchans
Riħga:
par gadu 1 rub. — lop.
pufgadu 55 .
3 mehnieshi 30 .

Mahj. w. teek isdohis fes-
deenahm no p. 12 fahloht.

Mahja
par fludinatħoqun:
par weenas flejja fmalku
taħbi (Petit-) rindu, jeb
to meetu, te taħba rinda
exem, mafha 16 kw.

Nedatžija un ekspedizijs
Riħga,
Ernest Plates bissu- un
grahmatu - drukatawā vee
Beħteha basnijas.

Mahjas weesīs.

Ernest Plates, Mahjas weesa ihpaschnekk un apgahdatajs.

Mahjas weesīs iſnaħt ween reiħ pa nedetu.

N. 30.

Sestdeena 24. Juli

1876.

Rabditaj. s.

Jaunakahs finas. Telegrafa finas.
Elfidsemes finas. No Riħgas: pahri uktipidu nekuſħanu. No
Pahraugħawas: pahri „Sonatana beedribas“ genteeneem. No Kohneſes:
laučħanahs. No Bejnaines puſes: pahri tureenās labibas augeħħanu, —
rusi jaw eſfahli plaut. No Sloħkas: mejha degħiħana. No Lehrvatas:
ragħa ważjal fuqżiż preeħslitumi pahri strahoneku d'sħiews pahrlabosħanu.
No Kreewijs: pohix, tas zebles żaur ifenneem un fusaineem. No Peħter-
burgas: „Goloja“ doħmas pahri Slahwi istreħxanohs. No Krimas: fa-
duriħanahs starx Tarrareem u Grekien, — eod siħwataju kċaiti masinajahs.
Ahrjem es finas. No Anglijas: nelaimigx aqgħidjums. No Austriajs:
Austria du smiġa par Turzij. No Turzijas: tagħadieks sultans Murads un
tas no wiċċa pehznahkma Abdulla Hamidha gaiddams: — finas no fara-laula.
Wangotajis leek sevi fawangoht. Widsemeti flok-konferenze Waliċċa.
No Gaunijes. Leela kibele. Prekejx fainneleem:
Pelli kumā: Jeſſinas pirma luuġħanha. Grandi un seedi.

Jaunakahs finas.

No Widsemet. Pahri Widus-Widsemet gaidamo plakwunni
teek rakħiħts, ka tagħad waħarajas lauki stahwoħt it labi,
ka labaki newaroħt weħletoes un lini soħloħt bagħaliex aqglu.
Turpreti lini un seemas kweeħi eſoħt lohti jeetu zjau
saufumu un tahrpeem isgħażju ħu ruden i tħad żaur ledus
plakħsheem Februari un Merz mehnexi. Abħolixx għandri
iż-żiżu eſoħt ismaitaħħts. Sahle plawwas żaur leetus tru-
ħumu Juni mehnexi paliku fuq-augħiħanā atpalak un doħs tiek
widdejji plakwunni.

No Muħejnes draudses teek rakħiħts, ka żaur leetu, kas ġi
mehnej i lijs, lauki brangi at-pirġu ħi un stahwoħt wiċċi labi.
Seens eſoħt pa leelakai dati labi fawakti un laudis zerejoh
u labu gadu.

No Pensas. Kà tureenās „gubernijas awiseς“ fina, tad-
ħiġi waħarā Pensas gubernijā kruża nozixtu fahdas 21,000
deżejnas. Skahde teek reħkinata u fahdeem 572,000 rubl.

No Kijewas teek Peħterburgas awiżi hem finohħts, ka ap-
kirkku labiba brangi augu ġe, ihpaschi waħarajha labi stahwoħt.
Żaur iċċo żerib u kuplu plakwunni tad-ari ruđu un me-
ħiġi zengħi kritiħħas.

No Zettinjies teek finohħts, ka tai Kautinā pee Werbiżas
(Werbiż) għandri wiċċi Turku wiż-żeek kritiħħas. Setim-
Paċċha kautinā dabu ja galu. Scho pirmdeenu (mandegu)
Deman-Paċċha tiks par wanginekk oħiġi wiċċi. — Muktar-Paċċha
iż-żiżi eet Bilekki, kurai Montenegreechi taj-ħabs
iż-brukt, bet winam tas-nejd is-dewahs, tapebz ka Montenegreechi
starx Trebinji u Bilekki Turkeem preti stahju ħi.

No Belgrades tai 22. Juli teek finohħts, ka Turki no Gra-
madas naħħidni eegħiżiżi Kuijewaqes aprinxi un tur bres-
ħiġi mas darbus pastrahdajoh, basnijas jaħħandoħt un ipohstoħt.
Prekejx tam iż-żejt i-Tscherkešu puli aisdedsinjoh zeemus
ar petroleumu.

No Bulgarijas naħf aktal behdigas finas, ka Tscherkeſhi
attal wairak zeematus ipohstijuschi, fawwus paſiħtamnu loħpa-
darbus pastrahdami, prohti, ehla s-nodedfinadami, laudis no-
kaudami, meitas apgħiñidami un taħs few liħdi weddami.
Nosħeħlojamee eedfi ħwot, zif pafpeħħdami, rauga no Tscher-
keſhu swhekreem aisbeħgt. Nahdam beħgħi pullam usbruta
Tscherkeſhi un wiċċi buħtu taifni fawwus negantus darbus
pastrahdajuschi, ja paċċha laikha nebuħtu valihgħa nahkuſhi
Bulgareeschu fawwalnekk, kas negantnekkus aisdifna. Sche-
ħlaħt ari p-elekk to finu, ka neween Bulgareeschu, bet
ari Bosnijas zeemateem Tscherkeſhi u Bosnijozzi usbrut.
Jaw apniħi weenim mehr wiċċi breeħmu darbeem aprakħi; veetek
peeminoh, ka wiċċi wairak zeematus nodedfinojuschi, laudis
aplaħwuschi, u t. pr. Tscherkeſhi, tee weħl israhda zif neko
duħi ħi, bet Bosnijozzi ir-gluschi gleħwi teħwixi, kas tikai
fauna-darbus war pastrahdah phee laudim, kas preti neturahs.

No Nohmas. Kardinalis Antonelli, kas ir-pahwexha pir-
mais padohha dewejjs un laba roħha, ir-lohti faslimis, ta' ka
winam tikfu pażneegħta mirħanahs fakamente.

No Taħkentes teek finohħts, ka kahds pulks Attalikas
Kara-Kirgiseeschu fataffju ħi Kreewijs pavalstei Ħergħanai
usbruta. Generalis Skobelews nodohmajis tai 20 ta' Juli
tamdeħħi no Għul-ħas aisdioħħes u Utsch-Kurganu ar 6 ba-
taloneem kahnejku, 600 kasaċċem, 4 lelgabaleem un arweenu
raketu-batarju.

Telegrafa finas.

No Berlines tai 22. Juli. Turki eſoħt pée Gramadas
fautinā uswarejju ħi un liħdi Derwentes aigħażju. — Mon-
tenegreechi tajfottee Trebinjes pilsfeħħai usbruta.

No Wienes tai 21. Juli. Tureenās awiseς fina, ka jil-
tana faslimi ħanha arweenu paleekloħt wahrigħala; uż-żi-
x-xiħo ne-efoħt neħħidha żeribas. — Muktar-Paċċha gr-
iġi jaħħad wiċċi Bilekki, kurai Montenegreechi taj-ħabs
iż-brukt, bet winam tas-nejd is-dewahs, tapebz ka Montenegreechi
starx Trebinji u Bilekki Turkeem preti stahju ħi.

No Konstantinoval. Uż-żi tureenū no Niċħas aħħokku
ħiġi finas, ka Turku kaxxa pulks tajfottee u fippro
u Serbieeschus atpalak atdinis. Turki atneħmu ħi Ser-
bieeħħem skanses pée Derwentes.

Gefchomes finas.

No Rihgas. Treknus wihrus, mihto lafitajš, tu reti tik dauds buhši ſawā dſihwes laikā zitut redſejis, kā Rihgā un ihpachhi tahu-
duš, kam neween tauki ir ſem ahdas, bet pat wirs fwhahleem
redſami. Ihpachhi, kad tu tirgus plazi apmekleſi, tad tu
tohs jo wairak fastapji un kad ſtew ir kas pahrdohdams jeb
pehrkams, tad tu wehl ar wineem wareſi jo tuwaki eepaſi-
tees. Scher pehz ſawa amata ir tirgotaji un prohti tahdi,
kas ſenmezinam rauga par lehtu zenu wiſadas prezis, kahdas
tas tik us pilsfehtu wed, no pierkt un tad us tirgu tahs at-
kal par dahrgu zenu isandeleh. Daschi garsohbi teem to
pawahrdu „uſkuptſchi“ dewuſchi un pilsfehtneeki no tahdeem
labprah tbehg, kā behrni no bubula, bet turpreti kehſhas
un ſpihmanes ar teem atkal ir leeli draugi. Tahs ar ſcheem
trekneem wiſreem tura kohpā ſcheftes us ſawu fungu rehkinia.
Tā tad waj zahliš, waj ſiweens, waj ſweeſts jeb krehjums,
waj ſildihts peens jeb ſeers: wiſs teek zaur wiñu pirkſteem,
un no it katra teem kas atlez; tapehz ari newa ko brihnetees,
ka wiñu tauki tikpat eelſchpuſe, kā ari us ſwahrkleem wairo-
jahs. Tee, kas us ſwahrkleem ir redſami, waren ſpihd, bet
newar ihſten ſinah tadeht? Waj nu tadeht, ka teem ir ſem-
neeku ſweedri peelipuſchi, jeb ari tadeht, ka bagatu fungu
grafis gar teem berſejees. Lai nu buhtu waj weens jeb ohtris,
tik mums ſchodeen paleek ta wehleſhana, kaut ta laikam, ko
ſemkohipis tik ſuhri gruhti novelnijis, drihsak ta kabatā pa-
liktu, neka ſchahdu trekni wiſru taukōs pahreetau. Šinams
pilsfehtneeku nama mahtes to paſchu wehlejahs, jo wiñas
fina, ka kad tahs no ſenmezinam ko pirkis, tas nebuhs tik
fahlihts un oħtrukahrt ari nebuhs tā pahrstrahdahs, kā to
ihpachhi pee ſweeſta dauds reiſes panah. Iſmanigakahs
pilsfehtneezes ſchahdu putnu ſtikus itin labi paſiħst un tapehz,
kad tik war ween, teem ſpeeschahs ar rinki gaxam. Bet
jaunahs un wehl tik ne-eeweħrigas friht wehl ar weenu wiñu
nagħs un tad teek ari kreetni pluħħtas. Schi uſkuptſchu
ſinga ir ta weeniga, kas leek leelu wehribu us apgehrba.
Senaki bija ſchihdi jaw no tahleenas paſiħtami zaur ſawahm
pejsekahm un gareem ſwahrkleem, bet nu muhſu attiħxidōs
laikōs reti ſchihdu no Wahzeefha war iſſchikt, jo tas ſee-
ſleenahs ſawā uſwalkā katrai tautai, kur tas dſihwo. Tur-
preti muhſu uſkuptſchi, kas mahjās geħrbjahs kā fungi un
ſkatees taħdu ſpeka viħli, kad ta ſweħtkōs us bañiżu eet, us
tirgu braukdami well paleku ſwahrkus mugurā un tſchebatas
lahjās, laikam lai ne-iſmanigas pilsfehtneeku ajsi tohs par
ſenmekeem eefkata. Ari teem ir ſenmeeku rati, kuxx ſee ſa-
was prezis ſakrau — tikai tee, kam ſirga newa, paſchi ſchobis
ratus us tirgu aħwelk un atkal well mahjās. Tā tad no-
teef, ka dascha ſchelħiđiga pilsfehtneaze neween tik goħdigu
wiſru uſteiz, kas neleek ſawam ſirdsinam karštā faulē twiħkt,
bet ari par to pee ta wehl kreetni appeħxlahs.

Wiſs buhtu labi, kad tik ſemkohipis netiku no tahdeem, kas
newiħħo ſtrahdah, apkrahpti un turflah tari pirkżeem ne-
wajjadsetu reisahm par pahrtaſitu ſweeſtu wairak makfaht
neka tas ir weħħi. Tapehz meħs no ſawas puſes likkum
preekſħa, kā waj nu kahda ſabedriba jeb ari pilsfehtas
walde eeriketu us tirgħi weenu zentralhali, taħdu weetu, kur il-
weens, kas ko us pilsfehtu atwed pahrdoht, waretu par ſinam
zenu ſawu prezzi, kad ta ir laba, pahrdoht par to laiku je-

nahm un kur atkal pilsfehtneeki par drusku pa-augħiñatu zenu
to waretu pierkt.

Las tikai buhtu weeniga ſihdekkis, ar ko uſkuptſhus
waretu iſnihdeht un zaur kam ſemkohipis*) aħtri no ſawahm
prezehm waħħi tħidu, peelħajigu zenu par taħm dabutu un
turflah pilsfehtneeki bes kahdas dingfeħħanas atkal waretu
rikli un weſeligu baribu fuu eegħaddatees.

Zaur tam ari buhtu eespeħħjamis vilnigu kontroi par peenu,
għalu, ſweeſtu u. t. vr. weſt un waretu zena nolik, peħġi
katra gadslaika. Saproħtama leeta, ka taħdas weetas eetaſi-
ſħana nema newa tik weegla un ka kad to għib eerikteht,
daſħs pee tam buhtu jaħarruna. Meħs no ſawas puſes
ſħaħi leetā wairak ko teikt neturam par wajjadfigu un aktar jid-
ziteem par to taħlak pahrdoħmaħt un ſpreest. Weħlejams
buhtu, ka jid reisa muhſu wahzu laika-rakſi par uſkuptſhu
buħħanu us Rihgas tirgħi fahlu pahrunah, jo wineem ſchi
leeta tikpat tuwu stahw, kā mums.

No Pahrdaṅgawas. Šawā 27ta numerā vaſneed sam
kahdas finas pahr „Jonatana beedribu;“ tagħid mums peenah-
ku ſħas wehl ſchahdas finas: „Efam „M. w.“ numeris
laſiħu pahr „Jonatana beedribas“ nama eefweħti ſħanu
pahr ſchihs beedribas ūlfchanohs un zenfchanohs, tapehz nu
wehl kahdus wahrdus gribu runah pahr wiñas peħznahkam
buħħanu. Gan daschi ſawā garā dohma, ka laikam bee-
dribas meħtieki is, ſawā jaumbuħwet kā namā tikbi balleς un
danzoħchanu iſriħloht. Bet kas tu dohma, teem wiltoħs, jo
man turpreti jaħaka, ka beedribas meħtieki wairak us tam-
ſħnejahs, ka lai beedribai buhtu weeta preekſħa ſawahm lee-
lakahm ġapulzehm un ka lai waretu ari kahdu drusku pa-
ſtrahdah preekſħa lausħu apgażmo ſħanas, par peemehru zaur
preekſħa ſħanah, labahm grahmataħm un zaur laikrafsteem,
kun katra ſweħħdeenā iſkattri beedris ar ſawu ſeeuwu un miħteem
beħrinneem, ja wiñam walas un laika us tam atleel, war-
nahkt un ſawu laiku goħdig i-pakaweh ar grahmata ūlfchanu
un ar dasħadahm iħiġi għar-riċċa, jo preekſħ tam
ir għadha ūlfchanas-galds, kas ar wiſadeem laikraf-
steem un grahmataħm ir vildiħts, gan Latweeħħu gan Wahju
walodā. Daschi gan beedru starpā dohmaħ, kas mums da-
ħlas ar zitahm walodahm; ta ir Latweeħħu beedriba; — bet
es turpreti ſaku, ka tā wiś naw, jo muhſu beedriba wiś ne-
pastahw no Latweeħħem ween, bet pee wiñas peeder ari
dauds Wahzeefha, jo muhſu beedribas statutes jeb likumi
jaw to peerahda, kas wairak walodās ir drukati; lai gan pee
tam newaru leegħi, ka miħħeek Latweeħħi paſchi to beedribu ir-
Ilgazeem ġibna fuq, un zaur paſchu pageħrefħanu ari
Wahju walodā ir likumus fastahdi ġiħi, tā ka teem ir taħda
pate daliba un wara kā mums, tamdeħt ari wiſi gribam
dſħiwhoh im beedribu eekſħi miħleſtibas un weenprahħibas laba
garā kohpt, kā krixtigeem jilwekeem peelħajħahs. Muhſu bee-
driba wiſuwaħħ pastahw no ſemakas kahħas laudim un
tamdeħt mums wiſuwaħħ truhħi no peelħajħi għam
goħdigahm ġapulzehm, tapehz paſchi waram preezatees, ka
efam par to gaħdaju ſchi, fuu jaunu ġapulzes nantu uſbu-
wedami, ka lai ari waram goħdig iun miħligi wiſi ſawu

*) Sainmeek ſchelħiħas pahr flittem waj ſruħtum għaddeem, tadej
ka gaħżejj idu loħnes dabuż-żon, — bet waj ſħo gruħtum newaretu zau-
tam pama ſinħa, kā sainmeek ſawu laulu prezzi par jo pilnigħam un tħ-
ħiġi għadha ūlfchanas waitak aplikku?

preekus baudiht un svehtdeenas pehz pufdeenas fawu laiku pakaweh ikkats ar fawu familiju un ne wairs pa frohgeem un nepeeklahjigahm weetahm staigaht, kas dwehfseli un meeju famaita. Tapehz mana wehlechanahs buhtu, fa lai kats, kam patihk un laika un watas us tam atleek, labaki beedribas namā žapuzetohs gohdigā un lahtigā buhchanā, jo beedribas nams buhs ikkatri svehtdeenu no pultsten 2 lihds pultsten 10 wakarā wata, ta fa ari ikkatri svehtdeenu eemak-fachana tilks tureta no pultsten 3 lihds pultsten 5 un no pultsten 5 lihds 6 buhs preekschā lafischana. Kam us tam luste un patikschana, war no beedreem nahkt un klauftees, tapat ari tee, kam patiktohs preekschā-lafischanas turet, teek luhgti, lai preekschneegibai eepreekschu pasinodami to laipni darit. Ta nu nahkošchu svehtdeenu buhs ta pirma preekschā lafischana no pultsten 5 fahkoht. Us dauds luhgschana un wehlechanohs žhini wašarā, kur tagad iſefschana ſatumōs buhtu par wehlu, tilks tai 1mā Augustā pultsten 3 pehz pufdeenas dahrſa-swehtki natureti, un pehz tam, no pultsten 7 fahkoht, wefigs wakars.

Preekschneeks.

No Kohlneſes mums ſchahds ſinojums pefuhtihts: Tai 12tā Juli dabuju Kohlneſi ſchahdu nejauku atgadijumu pefuhwoht. Sew zilweku mekledams, kas man leetas nestu, re-eimu traftteri un eraugu, fa weens neleetis (Pastumuischahm waj Kohlneſes ſemneeks) ar to augſtaklo ſirdi ar vilnu alus pudeli ſahdam oħram, kas fawu zepuri noleezahs pajelt, ar wiſu makti us galwu fita, ta fa pudele ſinams žaplifha un ſtilkas gabali eekſch galwas lihda un aſinis ar ſtraumi par plezeem tezeja! Es gan uſkleedu mahjnekeem, lai gahdatu azumirkli par glahbſchana, bet neweens nelikahs ne ſinah, ta fa man nelamigais zilweks bija jateek aħra iſwest un tam galwu ar uħdeni aplaifti; bet waitak par wiñu newareju ruhpetees, jo man ar mažhini bija tuħdat proħjam jaħrauz.

W. Strauchs.

No Bezwaines puſes. Mahjas weefis mums arweenu neħbeħdigas ſinas pahr ſcha gada ſemkohpjū raschoujumeem, tad es ſchā ſahdas rindinas uſrafli, fa pee mums ſemkohpjī war pilna meerā buht, jo pee mums tapat ſeemas fa ari waſaras fejha ir it branga un lini, tee ir ari goħds Deewam, ſchogad augiſchi. Tapat ari zitħos apgabalds, kur eſmu bijis, buhs ſchis weens labs gads. No Jaungulbenes lihds Taurupmuſchah, tas ir ſahdas 90 werſtes, ſeemas fejha ir branga, tapat ari waſaras fejha, tad no Bersonas lihds pat Zebiżim ir kipli lauki, ta fa war ſemkohpjī ar meeru buht. Bet dahrſi no augeleem ir tukſchi, ahholu, bumberu un pluhmu mas, kirschi ohgu nemax now, til jaha- un ſtikenu-ohgas buhs, bet ari ne tikkadu, fa ziteem gadeem bija. — Nudju jaw pee mums 17tā Juli eefahka plaut. Naudrauſchi jaw no pawaſara eefahka prafit par ruđu puhrū 4 rublus.

Dahwida Jahnis.

No Slohkas. Ra teek ſinohts, tad tai 14tā Juli paſteuzis uguns mesħa starx Slohku un Raugurehm, zaur fo nodedijs wijs tas ſtrekkis starx Leelupi, Waltermuiſchahs dambu un dſelszgħela dambu. Ra uguns netijs pahr ſchein dambjeem pahr, par tam iħpaſchi japaneizahs dſelszgħela ſtrahdnekeem, ſahdeem ſatumnekeem un ſemnekeem, kas ſchē gandrihs wiſu deenu ſtrahdajuschi, preti ſtahdamahs bresfmas nowhejx-dam. Nodiegħiħas gabals eſoħt ſahdas 5 werſtes garſch un 2—2½ werſtes plats. Pahr deenās pehz tam turpat atkal iſzehlu-ſehs uguns, ta fa ſaldatus pee palihdsefchanas ſaukuſchi.

No Tehrvatas. Pahr to jaw ſinoto, noturamo wiſpahriga walſtewza ko ſapulzi Igaunijā waran wehl ſchahdas ſinas paſneeg, fo is „Eesti Postimes“ iſneħmuſchi. Mineta awise ſinu, ka Merz meħneſi pagasta wezakee is trihs walstim turejuſchi ſapulzi, kurā jaſtahdijuschi preekſchlikumus preekſch wiſpahrigas ſapulzes. No fcheem preekſchlikumeem tohs jo eeweħrojamobs ſchē paſneegsim:

I. Pahr ſe mes-ſtrahdneku dſi hwej pahr labo ſchannu tika ſpreests: 1) fa neweens fainmeeks jeb mahjas-waj grunts-iħpaſchneeks nedrikħt tureħt taħħid, kam now paſtahwiga darba (ſinama maies pelnischana), un pagasta wezakam us tam jaluhko, fa lai tee ſchō nofazijuma pahrkapeji tiktu pee apstrahpeschanas ſaukti, zaur fo neweens flimk tiktu pee strahdsefchanas pefveest, bet ari darba ſpehki waiteotoħs, ta ari sagħħana maſinatoħs; 2) fa tee deenastā buhdam għejji nedrikħt, ta lihds ſchim, bei fawa maies-tekha atlauſchanas un ſinashanas no mahjahm aiseet, wiċċu masak ne aplakhet daufsitem, zaur fo jaunu lauſhu toħti ſlaħdigħa naħbi-waſaſħanahs tiktu aptureta. Katram għejjam, kas to dara, ta ari fainmeekam, kas to attav, ir 5 rubli strahp ġamla; 3) għejju (ſtrahdneku) dereschana jeb lihgħschana ſweħtdeenahm pee bañnizahm un froħgħ is-azżelama, kates fainmeeks lai ſinu għejjes ū fader fawwa mahjā, zaur fo kats għejji ſaukti pefveestis fawa fainmeeka mahjās no-eet un ſinu darba-ſpehklis pedahwa.

II. Pahr pagsta-n oħo hſħan u eekafeere ſħanu no tħaddeem, kas zitħos pagastōs dſi hwo, tika nofpreests: 1) wiſeem pee ziteem pagasteem pederigeem loħzelteem wajjaga, us kam fainmekeem jaluhko, vec ta vagasta peerakſitem, kur tee iſturahs, lai nokawedameem makfatajjeem waretu wiñu peenahkunu atgħidinah, zaur fo pagħaż-waldi bissu ſchurp un turp-rafteſħanah ſchim leetā tit dauds darba ne-aixnentu pee pagasta-n oħo hſħanu eekafeere ſħanu; 2) wiſeem fainmekeem buhtu nofakams, fa lai wiñi ruħpetohs par pagasta-n oħo hſħanu eemak-ſħanu tikkab preekſch fawwa pagasta loħzelteem, kas pee wiñeem ſħawn deenastā, un ja to nedarit, tad. Lai tiktu pee atbildeſħanah ſaukti. Beigas wiċċi iſsażi ja weħleſħanohs, fa tħadha ſapulze deriga, kur wiſas pagastōs preekſch naħħdamas nebuhħanahs teek pahṛrunata.

No Kreewijs. Ii dasheem deenvidus Kreewijs apgabaleem neħf Kreewu awiſes ne wiċċi preezigas ſinas pahr plauju. Ta par peemehru Kreewu awiſei „Oaċċekkij Bietnik“ raksta is Marinpoles aprinċa, fa tur wiſas labahs zeriba u bagatu plauju peewiħla muħfu jaw ta nabadvib aektri-tu ſħoħ ſemneekus. Itdu plaujanā laik, kaf ſemneeki ruđijs ſawħka un ar preeku ū ſtatijs u ſejjedahm kweeħiħu waħr-pahm, uſkrita nofklitami kuka bari un bresfmiġa wiħse no poħstija druwas. Ta tad muħfu ſemnekeem behdiga naħħamiba un ir jaw tagad ne dauds labaki. Peħz trim ne-auglieem gadeem ſemneeki pawifam panikhla un nabadvib aekrita, ta fa tagad jaw dauds familiyahm now wairi meesħu un fa waretu miex ſejjedahm bresfmas dabuħt un no naudju jaw now neko doħmaħt. Ne labakas ſinas neħi ari is-Öwidiooles, Miexlas, Lebedinas un ziteem aprinċem, kur wajnu ſiġeri jeb zitli laħdi kuka bari un bresfmiġa wiħse no poħstija druwas. Dasħas weetās ari eſoħt paſtahwigs ū ſaujums ū ſħaddejis. Turpretem ar preeku jaſala, fa is dasheem apgabaleem neħi toħti labas ſinas pahr labibas lauseem.

No Pehterburgas. Kreewu awiſes ir-gandrihs pa leelakai

dātai pilditas tik ar sinahm no Turzijas un ar usazinajumeem, lai palihdsoht tureenas gruhti peemeleteem kristiteem Slahweem. Winas nem leelu dalibū vee ſcha fawu tautas-brahlu liktena. Kreewu awise (Голосъ) raksta ſchini leeta ta: "Tagad, tur Turku kristito pazeetibas mehrs ir pahepildjees un ta ſakohf kauliſch mests (iſſch kirschanas brihdis bijis). Kreewu publikai nekas wairak ne-atleek, ka Turku kristiteem palihdseht un uſ tam iſleetaht wiſus ſawus tikkligohs un meeſigohs ſpehlus, kamehr wehl eefpehſchan. Jaw no wiſahm puſehm ir redsamas ſihmes, kas rahda, ka Kreewijā wiſur mohſtahs prahts preeſch Slahwu leetas; ſchim prahtam waijadeja ſaturetees lihds ihſtai ſtundai un ta ſtunda tagad nahkuſe. Wiſahm tahn dahanahm, kas lihds ſchim tika ſafitas preeſch Herzegowineſcheem, tagad waijaga peenemt pawifam zitadu mehru. Katrs no 80 milioneem Kreewu, veyz ſawa ſpehla un ſawas mantas, war paſneegt ſawu ahrtawu, fahkoht no maſumneeka lihds milioneera tuhkoſcheem. Mumis, ihpachhi jauneem un mahzitem, ir deesgan laika, kuru newar ne uſ lahdū wiſi kreetnaki un derigaki iſleetaht preeſch wineem paſcheem, ka zaur puhleſchanohs ſawem tautas-brahleem Turzijā par labu. Slahwu karſch ir muhſu karſch. Gelfch wina mehs efam noſtahditi tikai zaur wehſtires gahjeenu paſchā pehdejā rindā. Waj tadeht mumis teſcham atlauts no ſcha ſtahwokta baudibt tikai labunnus un nesteigtees palihgā preeſchejeeem, kad ari tikai uſ eewainoto karineku paheſchanas ween." Ta "Goloſ" ſaka. "Pehterburas awises" dohd to padohmu, ka Kreewijai jaruhpejahs, ka Turzijas Slahwi atſwabinatohs no tagadeja gruhta juhga un ka taptu dibinata paſtahwiga Slahwu walhs.

No Krimas. Kā awises ſafam, tad Turzijas buhſchanas ſawu eefpehju parahdoht ari Krimas eedſihwotaju ſadſihwē, jo Tartari deenu no deenas iſrahdoht naidigaku prahtu pret kristiteem. Neſen, preeſch kahdahm pahri nedelahm, notikuſehs ſadurſchanahs ſtarp Tartareem un Greekem. Schi ſadurſchanahs jo wairak laudis iſrauzejuſe, tapehz ka preeſch tam nebijis nekahda ihpachha eemeſla. Tas bijis ta: "Kahdō Greekis braukdams ar rateem ſeeduhrees pee kahda dahrſaanglu pahrdeweja grohſa. Pahrdewejs, kas bija Tartaris, zaur to palika ta ſapihjis, ka peeftehjis ſahis Greekim ſift. Kā prohtams, tad Greekis jaw nelahwahs ſift, bet ſpehris duhjchigi preti. Pa to ſtarpu iſ zitahm auglu-bohdehm ſakrehejuzchi Tartari un uſbrukufchi Greekim. Ziti Greeki to redſedami nahkuſchi ſawas tautas brahlim palihgā. Zaur to nu ihſā laikā bija wairak neka ſinits zilweku ſapulzejuſchees, kas nu ſawā ſtarpa rahwahs ko nagi neſa. Schi plehſchanahs buhlu wehl jo leelaka un ſhwaka palikuſe, ja Tartari, pamanjuſchi ka Greeki leelakā ſkaitlā, nebuhtu pee laika prohjam ſchmaukufchi.

— Schē ūlaht wehl veelēlam to ſinu, ka zaur dauds Tartaru aifeſchanu uſ Turziju un memonitu aifzelofchanu uſ Ameriku, Krimā eedſihwotaju ſkaitls ſtipri maſinajees un daſhas ſaimmegejibas palikuſhas tuffchus, ta ka naudas-wihri fah̄ rafees, kas lehto ſemi uſpehrl. Tahdi pirzeji neween rohnahs iſ Kreewijas, bet ari iſ zitahm ſemehm. Neſen Krimā bijuſchi diwi fungi iſ Schweizes, kas gribejuschi ſemi pirk preeſch leelakas Schweizes nomeſchanahs jeb kolonijas.

Ahrſemes ſinas.

No Anglijas teek ſinohts, ka tur noturoht laiſchu ſapul-

jes, kurās tahn dohmas iſſazitas, kas lai waldiba nepalihdsetu Turkeem, bet lai turpreti gahtatu, ka lai kristitee tiku no Turku waras atſwabinati.

— Kā no Anglijas teek ſinohts, tad tur atkal weena ſeela nelaine notikuſe. Weens bruku-kara-kuģis tika iſprohwehts un vee tam weens no katileem pliņus, ta ka 20 zilweki, wiſuwairak maſchinisti, bija uſ weetas ſapahrditi un kahdi 60 zilweki gruhti eewainoti, ka maſ zeribas ir uſ atweſelofchanu. Par laimi wehl tai brieſmu brihdi weenam manigam iſcheneeram iſdewahs ſihmi doht, ta ka ziti damſugi peeftehja flaht; uſ kuga bija kahdi 500 zilweku wiſju.

No Austrijas. Kā wehl laſitajeem atminams, tad Austrija turahs ſawadu eemeſlu deht uſ Turzijas puſi. Tagad wehl atrohnam ſchahdas ſinas: Austrijas waldiba, kas ſlepeni Turziju aiffstahweja un tai palihdseja, tagad ir lohti ſapihkuſe uſ Turziju, tadeht ka ta atwehlejuſe Konſtantinopole Unguru legionei (ſawatneku pulkam) ſastahditees ſem generala Klapkas wadiſchanas, kas ari pret Serbeſcheem grib faroht. Zitadi gan Austrijai nekas nebuhtu preti, kad Ungari farotu pret Serbeſcheem, bet winai naw pa prahtam, la minetas legiones wadiſchanu uſnehmis republikeetis Klapka, kas ir Austrijas un winas keiſara ſhwakais pretineeks. Kad nu eevehrojam, ka tai paſchā laikā dauds Austrijas un Ungarijas paſtalneeki, Slahwi buhdam, karlo kohpā ar Serbeſcheem un Montenegroſcheem pret Turkeem, tad gan no prohtams, ka lehti war atgaditees, ka uſ Turzijas kara-laiku ſautohs Austrijas un Ungarijas paſtalneeki weens pret oħtru.

No Turzijas. Kamehr wiſu azis uſ Turziju ſkatahs, lai ar tureenas notikumu gahjeenu waretu eepaſihtees, pa to laiku tur ari noteekahs atgadijums, kas deesgan eevehrojam, prohti tagadeja sultana Murada V. atkahpſchanahs no walidſchanas trohna. Paſkatamees uſ beidsameem Turku sultaneem jeb waldneeleem. Bijuſchais sultans Abduls Azizs aifgahja no ſchih ſaſaules, un laiſchu walodas ir daschadas pahr wina mirſchanu. Ziti ſaka, ka wiſch pats ſewi nonahwejis, ziti atkal, ka wiſch tizis nonahwehts. Nu ween-alga, wezais sultans Abduls Azizs miris, wiſch aifgahjis pee ſawem wezehweem. Un ſchi aifeſchanu iſleekahs tihri ka liktena lehmums, jo ari tagadeis sultans Murads ir tahds, kas pee ſawem wezehweem aifeet jeb warbuht jaw tagad ir aifgahjis. Bet weenalga waj wiſch dſihwō jeb miris, preeſch Turzijas waldibas wiſch ir miris, wiſch neko wairs neefpehj, tikai tas winam wehl atlizees, prohti nomiſchan. Kad wiſch, prohti Murads V., tika eezelts par sultanu, tad wiſas ahrſemes awises daudſinahd daudſinaja, ka Murads eſoht muhſu laiku behns, ka wiſch buhſchoht tas, kas pa Turziju iſplatiſchoht gaiſmu; bet tas zitadi iſnahza: wiſch ſawu walidſchanu beidsa, pirms wehl bija sultana ſohbenu apjohſis, jo, ka laſitajeem ſinams, tad sultana ſehneſchan. ir ſohbena apjohſchan. Jaw tagad politikas wihi ſkatahs uſ Murada pehznahfamu. Jaw daudſinahd ſchō pehznahfamu, kam wahrdi ſchō abduls Hamids un kas ir Murada brahlis, ka tas eſoht garigi apdahwinahs zilweks un winam jaw dewuſchi to uſwahrdi "bahrgais." Kad nu paklaſitum wezam ſakamam wahrdam, ka "bahrgi fungi ilgi newalda," tad wareatum jaw eeprekeſhu nosazib, ka ari nahkamais sultans uſwahrdi "bahrgais" dabujis, ilgi newaldihs. Daschas awiſes ari ſinu, ka wiſch eſoht lohti mahnutizigs un tamdehl tureſchotees ſtingri pee wezahs Turku tizibas; dohma, ka wiſch

pee waldibas tizis, karu ar wiſu ſpehku uſ preeſchhu wedihs, lai Turku buhſhana dabutu wirſtohku. Rahda ahrſemes awiſe pahr wiuu, prohti mineto sultana pehznahkamu Abdulu Hamidu, ſpreesch ta: Tas 33 gadus wezais Hamids teek no Turkeem apſweizinahts par Turku tizibas aifſtahwefhanas fauli un glahbeju, pahr iſtu Muhameda pehznahkamo. Ta iſturedamees ari gaidamais sultans ahtraki Turku uſtizibu panahku, neka tagadejs sultans ar ſaweeem pahrgröhſijumeem. Bet tad wiſch titku par waldneku, tad ſinams daſchas ne-gaidamas leetas wehl dabutum Turzijā peedſihwoht. Wiſu to kohpā ſanemoht jaſala, ka uſ tahdu wiſi no Turzijas nekas labs nauf gaidamis; bet pee tam newilohit jaſrafa: waj tad reis tai afins iſleechanai nebuhs gals? waj kristito lauſchu eenihdeſchana lai paſtrahda wehl jo breeſmigakus darbus neka Bulgarija. Wiſu to eewehrojohit waj Abdulam Hamidam, kuru faulkuſchi par „bahrgo,” newaijadſetu uſſault: „Sawaldi fawu tizibas-dſihſchanohs un ne-efi bahrgs, bet efi lehnprahſtigs. Drihs waretu notift, ka tu tai uguni, ko fakturji, weegli pati waretu galu dabuht: ta ta Turku walſis, ko to fawa prahweſcha wahrdā gribi glahbt, zaur tewi wehl bohja ne-eet!” — Tik daudſ pahr gaidamo sultani peemine-juſchi, ari lahdū wahrdū ſazijim pahr kara notikumeem. Beidsamās deenās atnahkuſhas fchahdas ſinas, ka Muktar-Paſcha tai 11ta Juli pee Viſchinas pahrſpehjis Montene-geefchus ſem firſta Nikitas wadiſhanas, ta ka Montenegree-ſcheem bija ja-atkahvjahs. Montenegreeſchi, leelu gabalu at-pakat gahjuſchi, noſtahjahs un apſtiprīnajahs, ka lai Turku uſbrukſchanu waretu ſagaidiht. Pebzas deenās wehlak, tai 16ta Juli, Muktar-Paſcha ohtreis uſbruka Montenegreeſcheem, bet ſchoreis bija Montenegreeſchi tee uſwaretaji ta ka wiui to, ko pirmā kautinā bija paſaudejuſchi, atkal eequwa atpakat. Zil leela Montenegreeſchu uſwarefchana, tas wehl ſchim bri-ſham nauf ſkaidri ſinams, bet, ka leekahs, tad Montenegree-ſchi zaur fawu beidsamo kautinu tik daudſ panahkuſchi, ka atkal warehs Turkeem uſbrukt.

— Pahr zitahm fauſchanahs weetahm runajohit japeemini, ka pee Serbijas rohbeschahm Turkeem ſlikti klahjees, prohti Derwiſch-Paſcha tizis pilnigi ſakauts.

Wangotajs leek ſewi ſawangoht.

(Statees № 29.)

Swefchais zelineeks un dſeedatajs nehma ſohlli fawās rohfas un uſfahla garigu dſeefmu kohkleht. Bija lehna, bet ſirdi dſili aifkuſtinadama dſeefma un iſkrei, tad wiſch weenu zeh-leenu bija beidsis, Deewa-bihjigais bruneneeks tuhlit fawu „amen! amen!” galā peelipinaja.

Kad nu ſwefchais weefis dſeefmu bija beidsis ſpehleht un dſeedahit, tad wiſam bruneneeks ſneeda rohku, par to jauku ſpehleſchanu un dſeedaſchanu pateikdamees un ſtatijahs atkal weens ſhram azis, bes ka kuzch buhtu lahdū wahrdū uſ-ſahjis runah. Neiſ tatſchu Eberhards uſfahla malodu un abi nepaſiſtamee ſanehma ſpreest par daſchadahm ſwarigahm garigahm leetahm. Ta runajohit teem bija labs laika gabals aijtezejis, lihdi gaſtufchneeks brihnodamees par tahdu ilgu ka-weiſchanahs cenahk un apjautajahs pee kungeem, waj ſirgus nelikſchoht nojuhgt: jo kuzcheri ſirgus jaw ſajuhguſchi, lee-tas ratas ſalikuſchi, nebuht newar wehl fawus fungus ſagaidiht.

„Deewa lai man valihds,” Eberharts eefauzahs no krehſta uſzhelees. „Juhs eſat mani no manas taſlaku zelofchanas zaur ſaweeem Deewa bihjigeem ſtivrem wahrdeem, lahdus wehl ſawā muhſchā ne no weena garidsneeka ne-efmu dſirde-jis, aifkawejuſchi. Waj tad man Jums ir brihw waizaht, uſ kureeu Juhs ſteidsams zelſch Juhs aifwed? praſija ſweſchais fungis bruneneekam Eberhartam.

„Teiſchu gan kur, un luhgſchohs wehl klahd Juhs ſweſchibū, lai man zelſch un gahjums laimigi ifdohtohs,” bruneneeks Eberharts atteiza.

„Nu tad ſakat!” garidsneeks eefauzahs.

„Es eſmu ar ſaweeem kalpeem iſgahjis labu lohmu wilkt. Mani kalpi to zelu uſ Wertheimi jaw apwakte. Prohteet, es gribu weenu launu, netizigu paganu un welna zepeti fakti; jo wiſch, ka es ſiaojis, ſchodeen ſcho zelu bruks,” bruneneeks eefarifs atteiza.

„Kuru Juhs dohmajat?” jautaja ſweſchais taſlaku jautri.

„To nepaklaſigu Auguſtineſchu muhku no Wittenbergas, kaſ iſgahjuſchā rudenī muhſu baſnizu apſmebjis un wiſas baſnizas mahzibas atmetis. Wiſch ſchodeen uſ Heidelbergas pilsfehtiau brauks,” bruneneeks atteiza.

„Juhs gan dohmajat to Deewu wahrdū mahzitaju Mahtinu Luteru?” jautaja ſweſchais wehl.

„Ta gan ir! Ne zitu, ka tikai to traupigu aitu no ta tiziga ganama pulka, kaſ taſhdu leelu peedauiſchānu un apgrebzibū dewa wiſā muhſu plafchā walſi,” bruneneeks pilti ruhza.

„Nu ko tad Juhs ar to Wittenbergas muhku gribat da-riht, tad Juhs wiſu rohla dabuſeet?” — waizaja wehl ſweſchais bruneneelam.

„Sawā zeetā tohrni es wiſu likſchu eeflohdſicht un tik ilgi no preesterem tur likſchu mahzib, ſihds wiſch ſahtanam buhs atfazijis, un atkal ka atgrefiſgs grehziueeks, apakſch Kristus ſemojees . . . .” eekleedsahs it bahrgi bruneneeks.

(Turpmak beigums.)

Widſemes ſkohlotaju-konferenze Walkā.

(Statees № 29.)

Ohtrā konzerenzen deenā, 1. Julijā, tika ſchdeſchana pulſten dewinōs no rihta ar pirmo perſchu iſ taſh dſeeſmas: „Ka ſpohſchi ſpihd mans Jeſulinſch,” atlakhta.

Pebz weza eeraduma tika walkarejas deenās protokols konferenzei preeſchā laſhts un no konferenzen veenemts. Pirmo runu tureja draudſes-ſkohlotaj ſchwech t. iſ Muhjenes par to tehmatu: „Behrnu audſin aſchanja zaur behrneem. ſchwech t. runa eefahkunā ſkaneja gandriſt ta: Ratſ, kaſ ſcho tehmatu tapat pawirſchus apſkata, gan eepreeſch praſihs: ka tas ſaprohtams, ka behrni, kam paſcheem audſinataja un wadona wajaga, lai behrnus audſina? Ka ſchē nauf wiſ taſhda behrnu audſinachana dohmajama, tas teek wadita un kohpta pebz paſdagogifki riktiſi jaſtahdita un iſſtrahdata plana, to ratſ ſapratibis. Apakſch behrnu audſinachanas zaur behrneem mums tadehl jadohma wiſi eefpaidi, ſinami waj neſinami, ko behrni kohpā dſihwodami zits no zita ſanem. — Schee eefpaidi ir diwejadi, prohti: launi un labi. Ja tadehl ſkohlotaj ſrib, lai wiſa ſaudſinachanas darbs ifdohdahs, tad wiſam uſ to zeefchi jaſkata, lai behrni ſawā du-mibā zits zitam nebuhtu par peedauiſchanas un nedohu ſlik-tas preeſchihmies; jo preeſchihmies wiſwairak zilwela ſidi un prahtu aifnem un daudſ wairak eefpebi neka wahrdi, —

Tahlač Schwebč k. peemineja, ka skohlā it ihpaschi wezalee skohleni, ko skohlotajs pēe mahzischanas par palihgeem un brihwstundās par usluhkeem eezel, jo leelā mehrā wina audsinafchanas darbu war weizinaht.

Sawu runu beidsis, nolasija winsch 7 tehses, kas ta flaneja:

1) Skohlotajam jatur audsinafchana augstak neka skohlas-mahziba un skohlas-mahziba arween ta ja-eegrohsa, ka zaur to audsinafchana weizinata teek.

2) Skohlotajam jadishwo ta, ka wina dñihwe behrneem katrā laikā war buht par preefchihni un ne par peedauifchanohs.

3) Skohlotajam wijsās weetās behrnu jadishwe jawada, labi eespaidi jakohpj un jaweizina un launi un flitti ja-isnihzina, lai zaur to labs "gars un gohdiga buhschana winu starvā mahjotu.

4) Skohlotajam skohleneem tāhdā wihsē un mehrā jatus-wojabs, ka tee wijsās leetās bes leekulibas un meleem wina preefchā nahk.

5) Brihwstundās un pēe ſpehlehm skohlotajam behrni ja-iffkata, ja-ismana un jawada un kates azu-mirklis, kas audsinafchanu weizina, pareisi ja-isleeta.

6) Skohlotajam us to zeefchi jaſkata, ka behrni tikkab pret pēe-auguscheem ka zits pret zitu gohdbihjigi un patihkami usvedahs.

7) Ja skohlotajs wezakeemi skohleneem leek zitus skohlenus mahzihit un usraufsiht, tad skohlotajam winu darbs zeeſchi jaſkata.

Kad augschejas tehses bij nolasitas, atklahja presidents debati, kurā no konferenzes wiſas tehses par vādagogiski rītigahm un pateesigahm tika atſihtas un weenbalsigi peenemtas. Par Schwebč k. runu un tehseshm tahlač ſpreeschoht, tika no konferenzes peerahdihs, ka zeen. runatajs tikkab fawā runā ka tehses augscheju tehmatu gauschi mas eewehrojis.

Pehz beigas debates usazinoja presidents skohlotaju Bach k. if Katalkalna, runaht.

(Turpmāk beigums.)

No Gaujenes.

Sestā Julijā pēe mums notika briesmas, ta ka dascham labam ſirds trihzeja un drebeja. Sibins wairak' weetās eespehra.

Swahrtawas zeemati Laur un Grundul peeder diweem brahleem, grunteenekeemi, un ir tuvi nabburgi.

Laurds sibins eespehra weenā ahbelē, bet nekahdu zitu fkahdi nepadarija.

Grundulds turpreti sibins neween eespehra diwōs koldi tani birjē, kas tuwu klah pēe zeemata, bet sibins ari eeschahwahs jaun-usbuhwetā ſtaista rījā.

Rīja no ſtaista ehrbehrga un no zitahm ehhahm naw wiſai tahlač. Tad nu gandrihs ta buhtu warejis notiſt, ka nūpat pāwārā pēe diweem Gaujenes pils zeemateem efam peedihwojitschi, proti ka uguns weenā ehlā iſſpruzis, bet ta zaur to wiſas jed tak gandrihs wiſas ehlā bojā gahjuschihs.

Tadeihs japatēz Deewam, ka nekahda wehja nebija. Zaur to teem lantineem, kas glahschanas deht bij atſteiguschees, iſdewahs, lai gan ne rīju glahbt, jo ta nodega, bet aikſaweht, ka uguns zitahm ehhahm nepeekehrhahs.

Wiſi Swahrtawas ſaimmeiki ir grunteeneki un peeder pēe

uguns apdrohſchinas ſchanas beedribas. Tad nu ta fkahde ar rīju nebuhs til wiſai leela.

Bet demſchehl ſibins wehl trefchā Swahrtawas zeemati, Bunžoš, eespehrihs un weenai wezai ſeewinai brefmigu galu padarijs un otru ſeewinu ſipri eeskrabbejis. —

Bes ſchahm behdahn daudseem no mums Gaujeneſcheem wehl zits gruhtums janēs.

Seemā tihrumieem truhla ta ſneega deka, kas tos mehds far-gaht un ſildiht, un pāwārā atkal tihrumieem bij ledusdekihs.

Tad nu newar brihnitees, ka pēe daudseem rūdi, kweefchi un abolini pagalam iſſalujchi.

Schahs puhrweetas efam iſarujschi un ar waſarajeem ap-ſehjujschi. Deewam deesgan par to, lai gan wehlu naħkuſħu leetutinu, newaram pateikt. Jo waſaraji zaur to azim redſot dauds brangali palikujschi.

Bet kaut ari ar waſarajeem labi iſdots, tad tomehr daudseem diwlahrtigs gruhtums buhs janēs.

Virmā fahrtā: abolini truhkſt. Otrā fahrtā: dascham labam naħkoſħa ſeemā garu ſalmu pawiſam peetruijs.

Bes juhdoschanas naw graudu. Bet ka tad juhdot bej pakaiſas? Un kur pakaiju dabuht, kad garo ſalmu truhkſt?

Schai pahrbaudiſchanai eelſch laizigahm leetahm tomehr, paldees Deewam, ne-iſdodahs, manai draudsei to preezibū eelſch garigahm leetahm laupiht.

Tā tad mehs wiſi kopā efam preezajuſchees bihbeles ſwehlös, ko 29. Junijā, Behtera deenā, mehdsam ſmineht.

Palzmañes, Opekalna un Gulbenes mahzitaji it mihi Deewa wahrdus mums pēe ſirds lika. Gulbenes mahzitajis ar dediſgi ſirdi un ar ſpebzigu balji teiza kruftawahda tikkab labās ka launās deenās, tikkab dñihwojot ka mirſtot.

Es zereju, ka ſchi ſtaista deenina manai draudsei derehs par ſwehtibu un ka ta ſchi deenu ilgi paturehs peemina.

Drihs domajam ſapſehtas ſwehtkus ſwehticht. Manai mihi-tai draudsei ſchee ſwehtki gandrihs tikkat mihi ka bihbeles ſwehtki.

Leela kibele.

Andrejs. Brahl, ko dohma, wian nedetu biju Niħgā un tur man leela kibele notika, no neleefcha pa pakauſi da-buhtu un tik mani zeetumā ne-eegrūhda.

Brenzis. Ka tad tas nahza?

Andrejs. Ģegahju Maſkawas Ahr-Niħgā, ſchāi puſe maſa bohdē mahzjanu kapejas nopsiſt. Buika bija par pah-deweju, noſwehra kafiju un es aismalkaju. Kamehr bohdes puika ar oħtra runaja, es nejaufchi peeduhru virktus pēc ſwareem un prohti pēe taħs ſwaru bloħdas, kur bumbas wirſu leek un us kuras ari arween, kad ſwari ir brihwā, mahzjanas bumbina wirſu gut, ta ka bloħda alaſch uſ galda ir pēspeesta, bet ta oħtra bloħda, us kuru prezi leek, us aug-ſchu ſtaħw pajekta. Tik liħds es mahzjanas bumbu uſ aug-ſchu pajeklu, te prezex bloħda uſ galda un oħtra augħsam paſi ka ſtaħwoht. Es neko lanna nedohmadams ūku: „Jaunkung, waj nebuħżeet ar ſwierħħanu ſewi pēkrahpuſchees? Waj jums mana kafija nebija uſ bumbu bloħdu jaleek, ka ſweħrat?“ Bet ſchis man tuħdat par pakauſi, ar zeetumā drandedams, un kad bija ſwarus un bumbas labi ſagħruħti-jis, tad rāħdija, ka ſchim ſwari riktiġi. — „Nenemat par

launu," tā es atteizu un tad nogahju pee pasihstama aptee-kera sela un to luhdsu, lai manu kafiju rīktigi noswertu, ko winsch ari darija un tad fazija, ka tik $2\frac{1}{2}$ lohtes truhkstoht, kas 3 kap. skahdes istaišoht. — Lai nu bija kā buhdams, bet ta kafija bija ihsti frīcha, tāhda tumſchi fili-sala, kā skoh-deen no pahlehm lohbita.

Brenzis. Waj tad tu nesni to fakamo wahrdi: "kad behrni un mukti us tirgu eet, tad kohpmanni preezajahs." Neleemi ohtru reiži jaurumōs kafijas pirkst, bet pīz to rīktigā andeles weetā, tur iſeſi ar wefelu pakaunī, rīktigu mahzīnū un ar nepehrwetu kafiju, jo ta fili-sala jaw ir pēhrweta weza kafija, kas wehl wefelibai war skahdeht. — Waj tik nebija kahds skihds?

Andrejs. Laikam gan tā bija, jo tas puika man tā uſkleeda: "Kad es teve kerje pee matem un wehl us ſejem nowedife, kad tu pa manem bohdem tik daudze ſnakare."

Blauwās Eduards.

Preeksch ſaimnekeem.

No zik leela ſvara ir dserams uhdens preeksch peena gohwim, to redſeſim iſ ta ſchē veewesta atgadijuma. Kornell universitetes profeſoram Law tika veewests peens arween no tāhda winam pasihstama ſemneeka. Kahdā deenā, kad laiks kohti karſts bija, winsch pamanija, ka krehjums, kas us peena bija nostahjee, gluſchi ſawads, lipigs iſſkatijahs. Winsch ſahka krehjumu tuwaki apſkatīt ar mikroflopū (paleelina-ſchanas glahsi) un atrada, ka tas bija pilns ar maseem dſihw-nekeem (Organismen), kahdus nekad labā krehjumā atrast newar. Winsch nu lika ſemneku jautaht, ar ko ſchē ſawas gohwis eſoht ehdinajis un ka ar peenu darijis, lai waretu ſināht dabuht, no kam tas peens tāhds valizis. Domeht ne-wareja nekahdu wainu atrast ne peena pagrabā ne ari pee ſlauſchanas bet waina atradahs pavīfam tur zituri, kur nebij ne dohmajuschi, proheete gohwju dseramā uhdēnī. Tā ka gohwim nebija bijis tihrs dserams uhdens, tad winas biju-ſčas veepreestas dſert no kahdas netihras uhdens bedres. Schis uhdens nu tika ar mikroflopū apſkatītis un atradahs, ka uhdens bija pilns ar tāhdeem paſcheem maseem dſihwnekeem, kahdi bija krehjumā atrasti tikuſchi. Winsch apſkatija ari ſchō lohpu aſnis un atrada winas tāhduſ pat dſihwneku, kahdus krehjumā. Tagad nehma profeſors Law drūſku laba peena, ſmalki apſkatija un atrada, ka tas bija gluſchi tihrs, bet kad winsch tam peepilinaja weenu pileenu no mineta uhdens, tad eeradahs peenā pehz kahda laika kohti dauds dſihwneku, kas mineteem dſihwnekeem, kahdus ſemneeka peenā atrada, bij lihdsigi. Behdig iwinſch iſmekleja ari gohwis ar termometeru (filtuma rāhditaju), lai waretu pahleezinates pahr winu weſelibu, un atrada, ka tāhs bija ſakarjuſčas un kā ar drudiſ apſirguſčas, kas ſlaidri iſrahdijs, ka ſchē masee dſihwneku, pehz tam kad tee bija aſnis eetlikuſchi, bija ſamaitajuſchi ari gohwju weſelibu.

— rg —

Klepus (Lahns) pee lohpeem un ſirgeem.

Ta klepus naw zehlees no plauſchu ſlimibas, bet ir tik weenigi rihles gala ſutinaschana (Rehlflopsfreizung), kas zelabs no ſaſaldeſchanahs, tad daudſreib der ſchahdas ſahles. Wai-

jaga nemt: 1 mahzīnū alus un diwi ehdamas karotes medus, tohs ſawariht un wakarōs ſlimam kustoņam eeleet. Wehl labaki un ahtraki ſchihds ſahles valihds, kad iſfi preeksch ſchō ſahlu eedohſchanas, $\frac{1}{2}$ lohtes ſalmiaka tāhm peejauz. Tur-ſlaht ſchohs ſlimus lohpus waijaga ar mihiſtu baribu ehdinah.

— rg —

Sina pahr jomu grahmatu.

Nupat manā grahmata- un bilſchu-drukatawā ſila gatava ſchahda grahmata:

Behruu draugs.

Jauna laſiſchanas grahmata preeksch pagasta ſlo-ſlahm apgahdata no E. Schroeder, Salas draudzes mah-ziča. Ohtra dala ſtiprōs wahlōs eefecta malka 40 kap.

Weza un jauna

Laika-grahmata

us nahloſchu

1877 to gadu

ſila gatava un malka ne-eefecta 5 rubl. par ſimtu, eefecta 10 kap. gabala. Laika-grahmata ir ar 9 bildehm puſchlotā.

Ernst Plates.

Dſelſszela brauzeeni.

1) Us Rīgas-Dinaburgas dſelſszela.

	plft.	min.	plft.	min.	plft.	min.
No Rīgas iſbrauz	7	30 r.	12	— b.	7	30 w.
nonahl Štrībweru ſtanž.	10	11	1	58	9	28
" Štrīburgā	12	20 b.	3	35	11	8 n.
Dinaburgā	3	40	6	5	1	44
No Dinaburgas iſbrauz	5	30 r.	3	— b.	8	40 w.
nonahl Štrīburgā	7	43	5	11	10	53
" Štrībweru ſtanž.	9	20	7	18 w.	12	25 n.
" Rīgā	11	23	10	—	2	23

2) Us Rīgas-Milgrahwja dſelſszela.

	plft.	min.	plft.	min.	plft.	min.
No Rīgas iſbrauz	5	15 r.	12	20 b.	5	35 deenā.
No Milgrahwja iſbrauz	7	5 "	3	35 "	7	25 "

3) Us Rīgas-Bolderajas dſelſszela.

	plft.	min.	plft.	min.	plft.	min.	plft.	min.
No Rīgas iſbrauz	6	35	7	50	12	—	4	40
No Nordel.	7	11	8	14	12	26	5	6
Nonahl Bolderajas	7	35	—	—	12	50	5	30
No Bolderajas iſb.	6	45	8	32	9	50	3	15
no Nordelu ū.	7	6	8	42	10	11	3	36
nonahl Rīgā	7	30	—	—	10	35	4	—

4) Us Želgavas dſelſszela.

	plft.	min.	plft.	min.	plft.	min.
No Rīgas iſbrauz	10	— r.	2	10 b.	7	55 w.
nonahl Želgavā	11	11	3	22	9	2
iſbrauz	—	—	3	41	9	18
nonahl Auļe	—	—	5	30	10	58
Moschelids	—	—	6	50	12	7 n.
No Moschelids iſbrauz	4	37 r.	—	—	9	3 n.
nonahl Auļe	5	47	—	—	10	17
Želgavā	7	43	—	—	12	4
iſbrauz	8	3	2	23	12	20
nonahl Rīgā	9	17	3	37	1	30

Zīds 23. Juli pee Rīgas atnahluſchi 1829 ūgi un aſgabjuſchi 1533 ūgi.

Aidildedams redaktehrs Ernst Plates.

Peelikums pee Mahjas weesa № 30, 24. Juli 1876.

Jessinas pirma luhgschana.

Lakdanē kahdā tumšchā laktā apakšch weenās no tam ei-senbahnes-welvēhm, pa kurahm ahvpilsfehtas wiſsaugstaleem nameem pahri ſkreen, masa bohde bij eetaifita, kur rihtōs starp pulksten peezeem un aſtoneem peenu un kaveju iſdewe. Bohde bij gluschi vrasta: us preedes-kohka galda ſtahweja til uhdens-katis, kapijas kanna un tafes.

Schāi bohde dauds lauschu, pee darba eijoht, mehdse fahnkt un tur kahdu brihtinu kawetees; jo tai paſchā wa-reja glahbtees no leetus tā pat kā no faules karſtuma, un mee-rā kahdu kumofu baudiht. Ais galda ſtahweja wezis, garſch wihrs ar bahrgu waigu. Neti ween kahdu wahedū runa-dams, — jo bij rihtigs Anglis, — wiſch til par to gah-daja, weſeem wiſu waijadſibū glihti un bes kawefchanas pa-fneegt. Neweens neſinaja, kur wiſch dſihwoja. Likahs, ka til polizejas fulainis to paſine; jo tas garam eijoht wiſu katu rihtu ſweizinaja. Neweenam ari waijadſibas nebij pehz tam prafit, kas wiſch tahds eſoht; til to ſinaja, ka rihtōs ap aſtoneem ſawu galdu lihds ar wiſeem bohdes rihtkeem zitir aſmeſe un glabaja, un tad, us wiſahm puſehm papreeſch labi ſtatijees, kluſixam un kā flehpamees aifgahje. Tad wehl, kad lauſchu pulka atkal atrahdahs, wiſch drohſchaks palika.

Jau daschs gads ta bij gahjis, kā weenā rihtā, kad pehdeji weſi jau bij atlaisti, bohdneekam tihi jauna leeta notika. Gerandsija diwas melnas azis, kas weenumehr us wiſu ſtihwi ſtatiſjabs, un til pa brihscheem no wiſa nowehrsahs, kad kahrigi us gahrdū ſweest-ar-maiſi ſtatiſjabs, ka velite, ſpeki flaſdā eeraudſiui. Tahs ſtaſtas azis peedereja weenam nabaga bahlam behrenam. Mati tam karajahs pahri glihtu, ſmuku waigu; pliki plozi drebeja ſaltā rihtā mahjā; bruntschi, ſstrandas, til bij wiſa weenigais apgehrbs; gandrihs tas weenu, un tad atkal ohtru kahju no afmenu-bruga paſehle, to ſaltumu ne-waredams zeest. Ta nabaga maſina ar deedeleja, bet katu reiſi, kad taſu ar filtu kapeju peelehja viſnu, wiſas azinas ſpihdeja un luhpas kufejabs, it kā wiſai no ta filta dſehreena ari kas tilſchoht. „Ko tu gribbi, masa?“ — ta bohdneeks galā fazija; — „eij prohjam, kas tew ſche Jadara!“ —

„Eſchu, eſchu,“ — atteige ta masa — „nedohmaju launu dariht, til drusku grubeju paſawetees, — lihſt ſipri, un gluschi ſlapja eſmu valikuſi. Mahte nakti mahjās naw atnahkuſi atpakaſ un tad iſtabā newareju til, zauru nakti us eelas valiku. Ir til jauſi, kad gribahs eſt, to ſtaſtu kapijas-ſmaku ar muti eſfuht! famehr ſche eſmu, polizejas fulaini us man negluhn, dohmadami, ka naſkuſi brohkaſtu eſt.“

Schohs wahrdus ſakoh, tas nabaga behrns paſmehjabs, it kā ſawu paſchu nobadſibu un polizeiju paheſmeedama.

„Tad tew nekas naw, ko eſti?“ waizaja tas bohdneeks brihnidamees un til ar puž-balſi runadams.

„Ne,“ — atteige tad meitina, — „un manim gan wehl ilgi buhs jagaid, famehr maiseſ gabalinu dabuſchu. Juhs, kungs, gan ejet laimigi, ka jums bads naw jazeeſch.“

Ta maſina, kurai gruhtums un behdas jaw agri bij us-nahkuſhas, aifgahje, tomehr wehl reiſ atkatiſamees atpakaſ. Bet lihds ka til pahra fohtus bij gahjuſi, bohdneeks wiſu ſauze, un ta us weetas atkal ſtahweja apakſch tilta welwes.

„Mahz,“ — fazija bohdneeks kluſixam, — ſche tew kahda kapijas lahfite un maiseſ gabalinſch; bet us preeſchu nenahz,

wairs ſchurp, waj dſirdi? nabageem neko nedohdu, un ja tu no man ko buhtu prafijuſe, tad polizejas fulaini buhtu ataizinajis; un tu to ne-eſi darijis, un tapehz tevim algu dohſchu. Nahz, lai tas tew welti tā nenoteel, fildi ſawas masas kahjas, un ehd meerā ſawu brohkaſtu.“

Ta maſina negaidija neka wairs, paſehdahs preezigi us kahda kurwja pee ohglu-traula, un taſi ar kapiju us zela-galeem likuſi, fabza eht, ſawam apſchelotajam ari ar wahrdinu ne-pateikdama, bet gan ar pateizibas viſnahm aſtinahm arween at-kaſ us to ſtatidamees.

„Kā tew wahrdi?“ — ta ſchis prafija, redſedams, ka wiſa til kahrigi ehd. — „Bet,“ — ta wiſch par brihtinu iſſauzahs, — „apehz man pehz tawa wahrdi prafishi? kas man behdas par to!“

„Mani ſauz „Jessina,“ — ta ſchis atbildeja; bet mahte un nahburgi man zitadi neſauz, ne ka „Jefs,“ un Deewſ ſin, zeekahrt tee man ſauz. Arween ſaka: „Jefs ſchur, Jefs tur!“ un par wiſu, ko til daru, man til ſit un per. Redſeet ſche us maneem plezeem un rohkahm tahs rehtas.“ To ſauz, tam tahs parahdijs; bahrgam bohdneekam wiſas ſchel palika.

„Ak, kaut jel arween ſche waretu palikt,“ — ta wiſa waideja; — bet man ja-eet prohjam, un nedrikſtu atkal atnahkt; jo, ta juhs ſakat, juhs man polizejas rohkaſ nodohſeet.“

Gan tew nebuhs atkal atnahkt; — bet waj ſini, ja tew wiſu zauru nedelu ſche neredſeſchu, tad tew walas dohdu, par nedekas laiku atkal atnahkt, un tad tew atkal brohkaſtu dohſchu.“

„Pateizam, kungs, pateizam!“ fazija Jessina ar ſeelu preeku un tad mudigi uſlekuſi, gribedama rahdiht, ka ar to viſnahm meerā bij, un bohdneeku ſweizinajuſi, wiſa tam no ažim iſſude ka putniſch, ar weegleem ſpahrneem aifkfreiſoht.

II.

Jessina ſawu ſohliſchanu pildija. Wiſas bahrgais un kluſais apſchelneeks to bahlu behrnu preekſch noteiktaſ deenās nedabuja redſeit. Tad wehl wiſa ar preezigu waidsku atnahze, bet bohde ne-eegahje, famehr tur wehl laudis bij, un pulkſtens wehl aſtoni nebij ſit. Kad bohdneeks tai ar rohku mete, tad wehl launigī pee galda peenahje, un ſawā ſinamā weetā noſahjuſehs, dabuja ſawu kapejas, peena un maiseſ teſeu.

„Kā tad jums wahrdi?“ — waizaja tas behrns, ar patei-zibas viſnahm aſtinahm us ſawu draugu ſtatidamees.

„Kapehz tu pehz tam prafi, behrns?“ — ta wiſch ar ihſeem wahrdiſem atbildeja, — mans wahrdi ir Daniels.“

„Kur tad juhs dſihwojeet, Daniels kungs?“

„Nu, nu!“ — wiſch iſauzahs, „neplahpa tā!“ Ja tew jatauju pehz wiſa, tad eij til prohjam! Kas tew behdas par to, kur dſihwoju? Beslaunigus laudis ne-eeraugu. Es no neweena neko neprafu, un gribu, lai man meerā atſahj, — jeb ja nē, tad prohjam ar tahdeem!“

„Nenemeet par launu,“ — atbildeja ta launiga Jessina, es juhs negribetu apkaitinah; es juhs miheļu un zeeniju, jo juhs ejet gohdigi un labi, waj tā naw?“

„Par to neka neſinu,“ Daniels bahrgi atbildeja.

„Ak gan, juhs ejet labi,“ — iſſauzahs Jessina, „juhs labu kapiju wahret, un ar polizejas fulaini runajeet, ka ar draugu,

Daniels no puhtahs. Dohmās eegrinis wiñsch fawu prezzi leelā kurwi fahze fakrout. Wina prahā nahze, waj gan wehl ko labu pee few waretu atraf, ne to ween, ko Jeffina nupat wehl pee wina bij flavejusi. Ar reisi winam kas prahā nahze. Sahze fawu naudu pahrfaitih, ko schodeen bij fanehmis, un tibcham weenu gabalu semē lika krist; tad labi flatijahs us to meitini. Schi mudigi fawu fahju us to naudas-gabalu likusi, to pee few peewilka flaht, bet arween ar Daniels runadama. Pirmā azumirkli wina fids palika behdigia; bet pehz preezajahs, ka to meitu tahdā wihse pahraudijs, un apnehmahs, tam masam saglam pawifam aisleegt, wehl reis pee wina nahkt.

„Tahdi jau ir schee ubagi,“ — ta wiñsch runaja pats pee few; „man scha behrna schehl bijis, un es tam waitak laba esmu darijus, neka dauds gados zitam fahdam zilwesam, un nu ta tuhdak gatawa, man krahpt un apsagt.“

Kamehr wiñsch nu noskumis us to nabagu Jeffinu flatijahs, wiñsch ar reisi manija, ka winas waidsiñsch sawads palika. Winas azis palika ajaru pilnas, un tee zitkahrt bahli waigi no sarka. Palohzijus, wina to naudas-gabalu uszehle no semes, un ne wahrdianu nefakoht, to us galda stuhri nolika.

Brihnidamees Daniels us winu flatijahs.

„Kas tas ir, behrni?“ — fazija wiñsch.

„Daniela kungs, jums nupat naudas-gabals semē bij nokritis.“

„Jeffina,“ — ta wiñsch nu fazija, — „faki man wifū pateesibu.“

„Ak fungs,“ — atbildeja tas behrns schnukstedom, „man paſchai nekad naudas naw bijusi, un kad schis naudas-gabals semē nokritis, es fahju us to liku, gribedama to flesht un fewim nemt. Bet pehdigo brohkasta kumofu norihdama, un juhsu leelu schehlastibu peeminedama, to naudu newareju patureht. Ak, fahdu grehku esmu darijusi! Juhs man pawifam aisleegfeet pee jums nahkt; — waj naw, Daniela kungs? Ak man nabadsinu, nabadsinu!“ — ta atkal winu raudaja un waideja.

Daniels, ne wahrdā nefazidoms, sawas leetas pagalam kurwi falika, kamehr Jeffina drebedama un raudadama preeskch wina stahweja. Preeskch winas ta masa bohde ar to kapijas-maschini un tahm flitahm ohglehm weena paradihse bija bijusi; nu wiu aisdishchoht atkal faltā, nejaukā elā, — un tai tad nebuhschoht neweenas dwehfeles, kas par winu apschehlotch! Un turklaht ta wehl bij winas paſchās waina! Ta nabaga Jeffina schnuksteja, it ka fids tai buhtu trubkuſi.

Daniels atgreesahs pret winu; ari wina fids bij pakusti-nata, — un ar drebedamu balsi fazija: „Jeffina, ta es nekad nebuhtu warejis dariht, ka tu! Katru treshdeenu nahzi fchurp; arween weetini fewim atradij.“

Jeffinai likahs, ka Daniels tai ko pahmete, un tadeht noskume, jebſchu labi gan sinaja, ka tai bij peedewis. Wiñsch turpretim, tai pakal flatidamees, kad wina aifgahje, galwu krahpt pee few fazija: „Pateeſi, ta nebuhtu warejis dariht, ka schi; nekad, nekad pats nebuhtu isteizis, ka wainigs!“

III.

Ba teem trihs pehdigeem gada mehnescheem Jeffina katru treshdeenu fawu teefu bij dabujusi, ko Daniels tai nabaga meitini ar preeku dewe, pehz fahda laizina wiñsch tai ari lahwa, winam weenā waj ohtrā leetā palihdecht. Meti wiñsch tai masinai tik fahdu wahrdū fazija, un tai pawifam aisleedse,

kaut ko waizah. Labprahf schi gan buhtu dabujusi finaht, kur winas apschehlneeks dsihwoja, bet ne-eedrikstejahs pehz tam prahf; pati no sawas mihtnes ne wahrdianu ne runaja. Schi tai bij us kahda behnira, kur preeskch tam feenu bij bahsusch, un kurā pa flitahm trepehm fahyoht zaur scharu zaurumu tik wareja eelihst. Istabs rihlus tur nekahdus ne-atrade: falmu kuhls bij par gultu, fakranti wezi keegeli par krehflu un galdu. Kas Jeffinas mahtei peederejis, jen jau bij istehrehts, un ta sen jau fawu meitu labprahf buhtu pahrdewesi, ja tik pirzejs buhtu gadijees. Mahtei tas nabaga behrns neka dauds nemakfaja; wina tam nei baribu, nei apgehrbu nebij dewusi; tik fiteneus un lahtus nebij taupijsi, kad tam kaut kas bij misijees. — Tahda tahs nabadsites dsihwe bij, nu tik winas drauga mihestiba to wehl eepreezina; ta winai spihdeja ka spohscha swaigntie tumſchā naakti. Wiju zauru nedelu ta ka fapni redseja treshdeenu, kurā tai fahds kumojs un mihligs wahrdinsch tika.

Tahdā seemas wakarā Jeffina, behgdoma no mahtes trafochanas, taklu no mahjahn bij aifgahjuſe, ka ar reisi Daniels fungu eeraudsiſa. Schim bij jauni, melni fwahrki un balts kalka-lakats, un tai tik zeenigs israudsiſahs, ka ne-eedrikstejahs winu bildinah. Tomehr ta, winam labi attahlu pakal eedama, redseja, ka preeskch fahda leela nama nostahjees, durwis atwehra, un tai eegahja, bet durwis us pusi walā atstahja. Jeffina par brihtini bij flaht un flatijahs zaur durwim. Eeraudsiſa leelu flaistu istabu, kurā dauds glihti krehfli stahweja, ar farfanu drehbi pahrwilkti, un turpat ari Daniels fungu, svezes eeededsinajoh. Gan winai fids drebeja, bet newaredama ximtees, kluſinam eelihda, un atradahs leelā flaistā istabā, kurā weenā galā kanzele, tai pretim ohtrā galā flaistas ehregeles.

Jeffina par wifū, ko tur redseja, ta brihnijahs, ka Daniels fungu pawifam wairs gaumā nelika. Tomehr, kad schis to eeraudsiſa, wiñsch peenahza apfkaitees par to, ka tahda nabads eedrohſchinajus, tahdā augstu fungu basnizā nahkt. Jeffina gauschi fatruhkahs, kad Daniels tai uskleedse: „Prohjam! Ne-eedrikstees atkal fchurpu nahkt!“

„Gan, gan eefchu, zeenigais Daniels kungs!“ fazija ta nabadsite. „Jums pakal eijoht, nedohmaju, ko launa dariht! Ka schi wifū tik glihts un fkaifts! Sakeet man jel, ko tad schi istabā dara; ta jaw tik leela ir, ka mahja?“

„Waj tad nerediſi, ka ta basniza; fchurpu nahkt, Deewu luhgt.“

„Bet kas tad tas ir: Deewu luhgt?“ — waizaja Jeffina.

„Ka, behrns, waj tu nesini, kas tas ir: Deewu luhgt? Nu, laudis pasemojahs, un mahzitajs us kanzeles kahpis, wiu wahrdā ar Deewu runa.“

Kamehr Daniels ta runaja, ta masina tam azis flatijahs, it ka tai fweſchā walodā to buhtu stahstijis. Galā wina waizaja:

„Kas tad ir „Deews?“ un kas tas tahds „mahzitajs?“

„Nabadsite, fahda nemahzita tu jel eſi,“ atbildeja Daniels. — „Bet steidsees nu ahtri prohjam; jo schi basniza naw preeskch behrneem, kas fkanās apkahrt staiga. Paklausī man, un nahz man pakal. Es tew wifū esmu stahstijis, ko tu waizajufe; bet nu eij ahra, un nenahz wairs atpakal.“

„Bet, Daniels kungs,“ — atbildeja ta masina, — „es mas tik no ta sinu, ko labprahf dabutu finaht. Waj man newaretu fahda laikinā flesht, kur wifū waretu redseht un dsirdeht?“

"Nè, nè," — atbildeja Daniels nemierigs valjis, — „ſchē un tomehr tas apustulis flaidri mahža. — Praſifchu padohmu no baſnizas uſrauga."

Jeffina paklausija; jo waj tad ſawa drauga duſmas uſ few buhtu krahwufe? Bet til ka par durwju ſleegni bij paſragahjuſe un polizeijas fulaini uſ eelas eeraudſijue, ta bai- ligi atrahwufehs atpakal, aif baſnizas durwim ſlehpahs. Tur ſtahwoht wina tohs fungus, flaſtas drehbēs gehrbtus, wareja redſeht baſnizā nahkam; ari to wareja redſeht, kā Daniels il- latram, kas eenahža, ſawu krehſlu eerahdijs, un grahmatu dewe. Par brihtinu, kurā wiſi gauschi kluſi bija turejuſchees, ehrgeles fahze ſlaneht un draudſe dſeedah, til jauki, til mihligi, ar til ſwehtu ſlaku, kahda Jeffinas aufis wehl nebij nahkuſi.

Sirds winai bij kā fatreekt; newaredama aſaras waldu, ta behdu pilna aifgahje.

IV.

Muhžu maſa meitina nu latru ſwehtdeenu uſ to ſinamu baſnizu gahje. Kamehr Daniels ſwezes eededsinaja, ſchi kluſinam aif leelahm durwim lihde, no kureenes wiſu wareja redſeht, kā baſnizā darija. Tur ſtahwoht, wina ari bija redſejū ſahlu wihrū, kas ar grahmatu rohla arween pirmais nahze, un pati no few jaw no pratuſe, ka tas zits gan nekahds newareja buht, kā pats mahzitajs. Daſchu reiſi tam lihds nahze wina behrni, diwas glihtas meitinas, uſ kurahm Jeffina brihnidamees flatijahs.

Tai jaunai bija gaſchi mati un filas azis, bet bahla un wahja, kamehr ta wezaka, ar melneem mateem un tumſchahm azim, gara augumā un ſtipra, tomehr wiſadi mihliga, ta ka wifeem laudim patika.

Rahdu wakaru, kād ſchē behrni paſchā laikā baſnizā ee- gahje, tee weenu maſu meitina ſkandu drehbēs eeraudſija, kluſinam gar ſeenu leenam; tad ta baſnizā ee-eijoht, wineem aif durwim no azim iſſuda.

"Ak mahſina," ta ta jaunala aifbrehzahs, — "man bailes! Luhdoſhs, ſauz ſargu!"

Til ka Jeffina ſchōhs wahrdus bij dſirdejuſi, ta mudigi iſnahze aif durwim, kur bija ſlehpufehs, fazidama: "Ak, ſchēlika preilenite, neleezeet man aifdihit prohjam! Eſmu nabaga behrns, kurai wiſuleelakais preeks, ſwehtdeenas wakarā ſchurpu nahkt.

Neweenam launu nedaru; ſlehpjohs aif durwim, lai dſirdu; ja Daniela kungs to ſinatu, wiſch man treſchdeenaſ ſapijas wairs nedohtu."

"Behrin," — fazija Anna, ta wezaka, — mehs tew launa nedariſim. Bet kapebz tu Hebjees, mi kā tu ſchē dari?"

"Man gauschi patiht dſirdeht, kā ſchē dſeed un ſpehle," — at- teige Jeffina, — "un labprah dabutu ſinah, kas Deewoſ tahds ir, un kā wiſu peeluhds. Bet ſawā laikā, kur ſtahwu, daudſ neka newaru dſirdeht, un daudſreis noſkumusi aifeemu!"

"Nahz mums lihds, un noſehdees mums blaſam," fazija Anna ar preku.

Madala, ſchōhs wahrdus dſirdoht, noſarka, uſ Jeffinas ſkandahm rahdoht; jo tai kauns bija preekſch wiſas draudſes tahdai ubadſei blaſam fehdeht.

"Kaunes jel," ta Anna ar duſmahm iſſauzahs, waj neſini, kā ſtahw laſams (Fehl. 2, 1.): "Ne-uſluhkojet zilweku ahriku gihi, un pawifam nè, kā baſnizā efeet!?" Redſi, Madala, ja ſchō maſo neſehdinam turpat, kur mehs fehdam, tad ſtar- pibu daridamas ſtarp wiſu un few, to ſungu Jesu apbehdinatu."

"Neſini, kā fazicht," atbildeja Madala, noſuhſdamees — "bet man nepatiht, kā mani eerauga ſchā behrna beedribā

un tomehr tas apustulis flaidri mahža. — Praſifchu padohmu no baſnizas uſrauga."

"Ak nè, nè! Luhdoſhs," fazija Jeffina, — "es ne-atnahk- chu wairs, — to foħlu! jo juhs til labi mani labprah ne- eeraugat. Wairs nepraſifchu pehž tam, kas „Deewoſ" tahds, nei kā wiſu peeluhds, — un ari ne-atnahkſchu, ehrgeles un dſeedafchanu ſlaſſitees."

"Bet mihlais behrin," fazija Anna gauschi mihligi, — "mums tewim jaſaka, kā Deewu dabu atſiħt. Muħſu teħws ir mahzitajſ. Wiſch mums mahzihſ, ko dariħt, un wiſch tewi miħleħs, to drofchi ſinu."

"Bet waj mani Daniela kungs redſehs?" ta Jeffina bai- ligi waizaja.

"Neweens tew nereditheſs; papinfch arween ir weens pats kambarinā. Waj tew bail no wiſa?"

"Ak nè, nè! Wiſu daudſreis eſmu redſejū ſe garam ejam, wiſch man tahds mihligs iſſkatahs."

Abaš nu ar Jeffina gahje pee teħwa kambarinā eelxha.

Mahzitajſ us krehſla fehdeja, bħibeli roħkā turedams; kād tee behrni eenahža, wiſch to uſ galdu nolika. Jeffina wina waigu daudſreis jaw bij redſejū, bet ſchodeen tas wiſai mihligaks wehl iſraudſijahs, neka zittahrt. Tapēbz wina droħſchi pee ta peegahja tuwu klaht.

"Kā tew waħrds, mans behrns?" ta wiſch waizaja, kād wiſa meitas tam bij iſſtaħtiſuſhas, kā tahn ar Jeffina bij gadijees.

"Jeffina," — ſchē atbildeja.

"Kas tas tahds waħrds!" fazija mahzitajſ.

"Mona mahte kumedinu ſpehleja," — ſtaħbija Jeffina — "un man kā ſauze. Sawā laikā mana mahte gauschi ſkaiſta bijuſe, un ſaka, ja es tahds nejauks behrns til ne- buhtu, kā uſ preeħchu ari kumedinu waretu ſpehlejt. — Bet waj juhs ne-eſeet tas mahzitajſ. Waj nè?"

"Eſnu," — wiſch paſmeedamees fazija.

"Kas tad ir weens „mahzitajſ?“

"Mahzitajſ, tas ir „kalps," atbildeja mahzitajſ, apdohmig iu to behrnu ſkatiđamees.

"Papin!" Anna un Madala iſſauzahs, kamehr Jeffina brihnidamees uſ wiſu flatijahs.

"Nenemeet par launu," — fazija Jeffina, — "kam juhs klapojeet?"

"Deewam un maneem braħleem," — ſchis teige, "un ari tewim, Jeffina."

Tas behrns, galwu kreatidams, fahze ſmeetees, bet til ruhkti un nejauki, kā mahzitajam aſaras azis nahze; ja pee ſchahs ſmeeschahahs wiſch nomanija, zik behdu un fahpju jaunt ſchō jaunu dweħselei jaw bij gahjuſhas.

"Kas ir Deewoſ?" fazija Jeffina wehl, — "ſchō wahrdus jaw daudſlahrt eſmu dſirdejuſe, bet neſini, kā tas apſiħme. Mana mahte briħscham gan ſauza: „Deewoſ ſin!“ — bet waj juhs, kungs, ſineet, ko ta ar ſchēem waħrdeem grib fazicht?"

Baſchā laikā, kād mahzitajſ nehmahs wiſu pamahžiħt, durwiſ atweħrahs un Daniels eenahža, Jeffina eeraudſijis, wiſch farahwe veeri; bet ari Jeffina ſatruħlahs, un mudigi aif mahzitajſ krehſla noſtahjahs.

"Jeffina," ta ſchis fazija, — nu uſ kanzeles kahpſchu; netahſ no man ir weeta, kur neweens tewi nereditheſs, bet es tewi gan redſehu, un ari tu mani wareſi redſeht. Turees goħdig, un uſmani labi; jo tu dſirdeſi, kā no Deewa runa.

Graudī un seeđi.

Juhra.

Kad juhemaisi stahwedami apluhkojam juhru, tad tikai redsam weenu filu isplahtijumu un it nekahdu starpibū starp debesi un uhdeni; rāhdahs it kā tee abi buhtu faweenoti; bet kad pahr to pahrbauzam, tad tomehr galu atrohdam un faufu semi fasneedsam; tā tad noprohtams, ka ari winas leelums ir aprehkinajams. Bet zil tad nu iħstī leela ir juhra? Beegla gan prafishana un ari atbilde nebuhu gruhta, kad fajitu: „Geografija stahw rakstīts, ka semes-wirfs ir diņi dalas uhdena un trefcha data ir faufuma.“

Bet kad jħo atbildi skaidraki apdohmajam un pehz dabas ispeħtitaju aprehkīnumeem. Plaħħaki ċewħrojam, tad ir gan ko briħnites; jo wijsas semes-loħdes wirfsu istaifa wairak neka 9 milioni (9,261,000) kvadrata-juhdoses un no fihm 9 milionu juhbsejha ir wairak neka $6\frac{1}{2}$ milioni (6,798,000) kvadrata-juhdoses ar uħdeui apklahtas un gandrihs $2\frac{1}{2}$ milioni (2,463,000) faufuma. Jeb ari dohma sim tā (lai leelumu labaki waretem apker), ka wijsas semes-wirfsu buhtu kahds leels tschettirkantigs klijums; us jħi tad meħs waretum wairak neka 3000 juhdoses garumā un tik pat dauds platumā braukt. Kad jħis klijums buhtu eedalihs fintu dalas, tad meħs braukdami waretum iż-żikkira, ka 73 dalas ir ar uħdin apklahtas un 27 dalas faufas semes redsamas, tas buhtu gandrihs $\frac{3}{4}$ uhdena un $\frac{1}{4}$ faufuma. Tè nu buhtu tik ta redsama wirsdala reħkinata; bet kad nu juhrsas-uhdens ispilda taħs d'sitakahs meetas wirs semes, tad finnas ta uhdena buhs d'situmos dauds wairak neka to wirfsu redsam. Ir aprehki-nahs, ka — ja wijsas juhras tukħħas buhtu — wiħażi upeħġim, kurax tagħad semes wirfsu atrohdahs, buhtu 20,000 gadu jatek, kamehr juhras peepilditohs, — un aktal: ja tagħdejs juhrsas-uhdens kluhtu pahr wijsi semi weenadi isplatihs, tad wiċċapħart semei buhtu tik weena juhra, kura 4000 peħdu buhtu d'sila.

Juhra atrohdahs tapat kalmi, liħdenumi un eelejas kā us faufumu. Tee augekx kalmi juhra ir taħs jaħas un klinis, kurax uhdena wirfsu pahrsneegdamas muħfu qazim parahdahs, — bet zil d'silas tad ir taħs d'sitakahs eelejas? Ne wiħażi juhrahm ir-weenads d'situm. Muħfu Baltijas juhra jaur jaurim reħkinajoh ir tik 240 peħdas d'sila, tik weenā weetā starp Ventspili un Gotlandes salu ir-weetihs d'situm no 840 peħda. — Widus-juhras d'situm ġnejdsahs liħds 3000 peħda. Ar taħm leelajahm juhrahm jeb ozeaneem ir-piċċam jitadi.

Atlantijas juhra, to telegrafa weetu starp Irlandi un Nu-faundlendi (New-Foundland) meħrijojt, ir-weenā weetā atradu-fchi d'situmu no 14,000 peħda (kahdas 4 werstes), zitut us wijsas liħejja atrada d'situmu no 11,000 peħda. Jaur jaurim toħp juhras d'situm reħkinahs us 12,000 peħda; bet ir ari zitħas briħnum d'silas meetas, tā par peemehru kapteinis Denhams 1852 trā gadu netħalt no deenwidus pola atradis d'situmu no 43,000 peħda; tāi paċċha gadu Amerikaneitħi Barkers kahdas 100 juhdoses no taħs meetas, kur Laplata upe (Deenwidus-Amerika) eċċel Atlantijas juhra, us-għajja d'situmu no 48000 peħda (kahdas diņi juhdoses). Ari „Leelā okeanu“ jeb „Klufa juhra“ ir taħds pats d'situm is-weetihs.

Schihs ir-taħs d'sitakahs, liħds jħim atraftahs meetas, — bet waj tad wijsi juhras d'situmi jaw buhs ismehriti? — Te waretu muħfu augekkahs kalmus semes wirfsu (Himalaija 25 — 27,000 peħdu augekkum) sababha meetas us oħra eekċha, liħds uħdens wirfsu buhtu fafneegħts.

D'situmis no diwahm juhdsejha — waj tad nu tas naiv no-fauzams par muħschigo besibeni un d'situmi.

Blauwas Eduards.

Nets dabas atgadijums.

Gan daschreis dabu d'sirdeħt, ka dwiħni f'hi, pat trinifchi peedsimi f'hi; bet kad preeżeji jeb preezi behrni reisā d'simmi f'hi, to gan rets kahds buhs d'sirdejja. Tagħid mi lafam kahda ahrseħmes awise („Tribune“), ka Wihħes pilseħħta kahda teatera d'seedataja gaġpašha d'sen-dejje preezus behrni. Diwi no d'semideteem behrnejem bija pilnigi attihħijs ġieħi un d'siħwi; diwi ari bija d'siħwi, bet kohpā fa-auguschi un nepilnigi attihħijs ġieħi; tas peektas behrni bija neddiħiws peedsimi. Nelainiġi maħte, deħi leelas ajsu tegefħan sali d'siħwi ibu islaida. Tee kohpā fa-augusħi behrni tikai d'siħwoja pahri stundas. Tee diwi pirmidsimi ġieħi weħl ppee spirgtas d'siħwi.

Amerikas schwindelis.

Wermona notiku fuq nefen kahda weesnija f'ħaż-żebha krapfħan. Kahds j'malki geħrbees jaunskungs jaw wairak deenu d'siħwoja minneta Wermonas pilseħħtas weesnija. Neweens wiċċu neċ-ċasina. Tè kahdu deenu cenak jauna ġmila dahma, kura minnetais jaunskungs sali labpati f'ħanu israhdi. Zitħi wees ġaż-żebha wiċċu tamdeħi jidhom, waħrds pa wahrdam tika rimaħħa, liħds beidsoħt muħfu jaunskungs apfikitees iż-żauza, ka ta jauna dahma wiċċu tħalli patiħkoħt, ka wiċċi to tuħda prezju. Kad tee zitħi wiċċu wahrdem negribeja tizejt, tad wiċċi uxażiżna uż-żebha krapfħan. Zitħi wees ġaż-żebha wiċċu dereħħanu. Zitħi wees ġaż-żebha wiċċu dereħħanu ppe-nehha un muħfu jaunskungs jauno dahmu usruna uż-żebha, deħħma bija ar meeru, mabżiżijs tika at-ħażuks un jaunatais pahris tika jaħallu. Muħfu jaunskungs bija us taħdu wiċċi sali dereħħanu winejjs un wiċċo naudu panehniżi jaħi sali liħi jaħallu jaħalli wiċċi sali dereħħanu bija winejjs. Għix għidha krapfħan!

Graudini.

Kam Deewi, tam laime, bet kam prahs, tam laimes ne-efoħt, jo Deewi zitam laimi ppefħk, zitam prahtu, kafraha sali.

Zimdu, sejks war apgreest un ari dasħu teikumu, par pe-mehru: „kam nags, tam taħbi“ jeb „kam nauda, tam speħħi“ u. t. pr. Schohs teikumus war apgreest: „kam taħbi, tam ir-nags“ jeb kam speħħi, tam netruħħi naudas!“ bet weenu teikumu newar apgreest, proħi to: „wiħi sali prahu ap-dseħħris,“ bet neweens newar teik: „jaur apdserħanu kahds ppe prahha naħżihs,“ lai gan now leedsams, ka dasħs lab-dseħħrajs ir-għidha wiħi.

*) un neħżejjis laikom is-għadra.

Med.